

Suomussalmen kunnan kannanotto EU:n itäisiä raja-alueita koskevaan sopimusvalmisteluun

2447/00.04.00/2025

KHALL 09.09.2025

Valmistelija

Kunnanjohtaja Erno Heikkinen, 044 777 3344,
erno.heikkinen@suomussalmi.fi

Euroopan komissio on käynnistänyt kuulemisen EU:n itäisiä raja-alueita koskevasta sopimuksesta (EBR), jonka tavoitteena on lisätä niiden EU:n itäisten raja-alueiden resilienssiä, jotka ovat kärsineet Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan seurauksista.

Kyseessä on komission alue- ja kaupunkipolitiikan pääosasto DG REGIO:n aloite. Kannanotot pyydetään lähettämään viimeistään 18.9.2025.

Kunnanjohtajan esitys

Suomussalmen kunnanhallitus päättää antaa seuraavan kannanoton: "Suomussalmen kunta kiittää Euroopan komissiota mahdollisuudesta osallistua Itärajan yhdessä tekemisen sopimuksen valmisteluun. Kuntamme sijaitsee suoraan Suomen ja Venäjän välisellä rajalla, ja sillä on 130 kilometriä yhteistä maarajaa Venäjän kanssa, noin 10 prosenttia koko Suomen itärajasta. Tämä asema EU:n ulkorajalla tarjoaa selkeän näkymän niihin haasteisiin, joita sopimuksella pyritään ratkaisemaan.

Viime vuosina itärajan kunnat ovat kohdanneet samanaikaisesti useita monimutkaisia haasteita: turvallisuushkia Ukrainan sodan seurauksena, väestön vähenemistä sekä kehitystä rajoittavia infrastruktuuripuutteita. Nämä eivät ole teoreettisia ongelmia, vaan arkipäivää alueella asuville, yrityksille ja viranomaisille.

Yksi keskeisistä rakenteellisista ongelmista on riittämätön sähköverkkokapasiteetti. Suomussalmella useat investoinnit ovat viivästyneet verkon kapasiteettipuutteiden vuoksi. Joissain tapauksissa kunta on joutunut itse kattamaan osan verkon suunnittelukustannuksista, mikä ei ole taloudellisesti eikä rakenteellisesti kestävä.

Sopimuksessa tulisi suoraan tunnistaa energiajärjestelmän rooli elinkeino- ja teollisuusinvestointien mahdollistajana itärajalla. Tämä tarkoittaa EU-tason tukea sähköverkon ja muun kriittisen infrastruktuurin vahvistamiseen, mikä mahdollistaisi uusiutuvan energian hankkeet, mineraalien hyödyntämisen ja vihreän teollisuuden kehittämisen harvaan asutuilla alueilla. Tällaiset investoinnit hyödyttävät paitsi paikallisia yhteisöjä, myös vastaavat koko Euroopan unionin strategiaan tarpeisiin.

Turvallisuutta ja huoltovarmuutta on tarkasteltava laajasti. Rajakunnat ovat ensimmäisenä kohtaamassa geopolittisia vaikutuksia ja viimeisenä niistä toipumassa. Siksi on ratkaisevan tärkeää, että alueen kokonaisturvallisuutta vahvistetaan pitkäjänteisesti. Huoltovarmuus, logistiikka ja liikkuvuus ovat keskeisiä osa-alueita, joihin sopimuksessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota.

Suuri osa ihmisten ja tavaroiden logistiikasta rakentuu Itä-Suomessa maantieverkon varaan. Julkista liikennettä on hyvin vähän ja rautatieverkolla on pääasiassa raakapuun kuljetuksia. Maantieverkko on siten paitsi arjen liikkumisen, myös taloudellisen toimeliaisuuden ja turvallisuuden perusta. Infrastruktuuria on kehitettävä siten, että se tukee myös military mobility -tavoitteita ja mahdollistaa kaksoiskäytön

(dual use) – eli palvelee sekä siviili- että sotilaallisia tarpeita. Tämä edellyttää tieverkkoon, sähköverkkoon ja digitaali-infrastruktuuriin kohdistuvia kohdennettuja investointeja.

Suomussalmen kunta ja muut itärajan kunnat ovat tehneet jo pitkään tiivistä yhteistyötä kehittämistoimien eteenpäin viemiseksi. Kunnissa on vahva tahtotila jatkaa tätä yhteistyötä myös tulevaisuudessa ja sopimuksen tulisi tukea sekä resursoida tätä alueellista kumppanuutta konkreettisilla toimenpiteillä.

Turvallisuutta luovat ihmiset, mutta ihmiset pysyvät alueella vain, jos heillä on mielekästä työtä, toimiva infrastruktuuri ja uskoa tulevaisuuteen. Ilman ihmisiä ei ole turvallisuutta, eikä ilman turvallisuutta ole ihmisiä. Tämä keskinäinen riippuvuus on tunnistettava sopimuksen ytimessä.

Sopimuksen tueksi tarvitaan pitkäjänteisiä, alueperustaisia EU-rahoitusvälineitä, jotka mahdollistavat investoinnit julkisiin palveluihin, nykyaikaiseen infrastruktuuriin ja elinkeinoelämän kehittämiseen. Ilman kestävää tukea rajaseudut uhkaavat heikentyä, joka uhkaa sekä paikallisyhteisöjä että koko unionin ulkoista kestävyyttä.

Suomussalmen kunta kannustaa komissiota kohtelemaan itärajan alueita, ei ainoastaan solidaarisuuden kohteina, vaan strategisesti merkittävinä alueina, joiden elinvoima ja turvallisuus ovat koko Euroopan vakauden kannalta olennaisia. Sopimuksen onnistuminen edellyttää, että tämä ymmärrys konkretisoituu kohdennetuiksi, rakenteellisiksi ja pitkäjänteisiksi toimiksi."

Päätös

Toimeksi Tiedoksi

Euroopan komission verkkopalvelu
